

Pelastakaa Lapset

LASTEN JA NUORTEN KOKEMA SEKSUAALINEN HÄIRINTÄ JA SIIHEN LIITTYVÄ KIUSAAMINEN DIGITAALISessa MEDIASSA

SAMMANFATTNING

Sexuella trakasserier samt påföljande mobbning som barn och ungdomar upplever i digitala medier

Nyckelord: sexuella trakasserier, digitala medier, barn, ungdom

Rädda Barnens experter uppmärksammade i sitt arbete den okontrollerade spridningen av bildmaterial av sexuell karaktär med barnmotiv. En del av bilderna är tagna av barnen själva. Bilderna sprids och används i osakligt eller kriminellt syfte. Rädda Barnen ville utreda hur barn och ungdomar upplever fenomenet. Utredningen kartlägger sexuella trakasserier som barn och ungdomar upplever i digitala medier, samt mobbning i samband med dem. Det huvudsakliga syftet med utredningen är att få fram information om vilka erfarenheter barn i åldern 12-17 år har av sexuella trakasserier mellan ungdomar i digitala medier, samt mobbning i anknytning till trakasserierna. Utredningen grundar sig på en enkät som Rädda Barnen genomförde i februari och mars 2018. Totalt 3210 elever i högstudier och gymnasier svarade på det webbaserade frågeformuläret.

Utredningens huvudsakliga resultat är att sexuella trakasserier i digitala medier är relativt vanliga bland barn och ungdomar i åldern 12-17 år. Barnen och ungdomarna berättar att de i digitala medier har sett andra barn utsättas för sexuella trakasserier och mobbning i samband med dem. Enligt enkätens resultat är det flera flickor än pojkar som utsätts för sexuella trakasserier. Barnen och ungdomarna upplever att de sexuella trakasserierna och den påföljande mobbningen vanligen sker på ett skämtsamt sätt, men en betydande andel anser att gärningarna är kränkande. Resultatet visar att barn och ungdomar vet att man inte får skicka vidare nakenbilder eller film i digitala medier. Men trots detta hade ändå en tredjedel av barnen och ungdomarna av jämnåriga kompisar fått bilder och film till sin telefon, eller sett att bilder med sexuellt innehåll lagts ut i forum på nätet. Resultaten visar att barnens och ungdomarnas inställning och agerande står i strid med varandra.

Enligt resultaten fotograferar och filmar barnen och ungdomarna inte någon i smyg, och de delar nästan aldrig bilder eller film som tagits i smyg. Ungefär en tredjedel av barnen och ungdomarna har sett bildmaterial där bilden av ett annat barn har redigerats så att den har fått ett sexuellt innehåll. Oftast skickar barn och ungdomar nakenbilder av sig själva då de sällskapar. Barnen och ungdomarna kan i allmänhet agera när de stöter på sexuella trakasserier och påföljande mobbning i digitala medier. Det är ändå anmärkningsvärt många av de unga som inte vet hur man ska agera i situationen. När barn och ungdomar upplever sexuella trakasserier agerar de oftast genom att blockera den som trakasserar, och berätta om det skedda för en kompis. Skamkänslan är den vanligaste orsaken till att barn och ungdomar inte berättar om trakasserierna för en vuxen. Man kan också se en annan orsak, ungdomarna befärdar att deras användning av digitala medier ska begränsas.

De unga anser att skolorna inte erbjuder tillräckligt mycket information och handlingsdirektiv när det gäller sexuella trakasserier och spridning av bildmaterial av sexuell karaktär i digitala medier. Barn och ungdomar berättar att de har fått endast lite information om lagstiftningen kring sexuella trakasserier, samt om hur och var man kan anmäla trakasserierna.

Utifrån utredningen kan vi konstatera att barn och ungdomar behöver få mera information om lagen samt digitala färdigheter i anknytning till innehav, nerladdning och spridning av sexuellt bildmaterial. Terminologin och lagstiftningen kring fenomenet bör uppdateras, och vi behöver mera tvärvetenskaplig forskning och professionell debatt om hur man tryggar barnets rättigheter i digitala medier. Rädda Barnen kommer att använda utredningen i utvärderingen av hur FN:s barnkonvention och Europarådets Lanzarotekonvention förverkligas i Finland. Nu ska man utifrån utredningens resultat producera information för yrkesmänniskor som arbetar med unga, samt för föräldrar, barn och ungdomar.